

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ**

Yıl: 2015

Cilt: 25/Bahar

ISSN: 0085-7432

TÜRKİYAT MECMUASI

**KURUCU
ORD. PROF. M. FUAD KÖPRÜLÜ**

**MÜDÜR
PROF. DR. A. AZMİ BİLGİN**

İSTANBUL

Türkiyat Mecmuası

Cilt: 25/Bahar, 2015, ISSN: 0085-7432

Sahibi/Owner

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü adına Müdür
Prof. Dr. A. Azmi BİLGİN

Editörler/Editors

Doç. Dr. İbrahim ÇEŞMELİ
Doç. Dr. Abid Nazar MAHDUM
Yrd. Doç. Dr. Ayna Askeroğlu ARSLAN

Yazı İşleri Müdürü/Editor in Chief

Doç. Dr. Sinan ÇİTÇİ

E-Dergi Yöneticisi-Mizanpaj/E-Journal Director-Layout

Arş. Gör. Selim AHMETOĞLU

Dergi Sekreteryası/Journal Secretariat

Öğr. Gör. Dr. Fatma Meliha ŞEN
Arş. Gör. Selim AHMETOĞLU
Arş. Gör. Yusuf ÜNAL

Yayın Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. A. Azmi BİLGİN
Prof. Dr. Mualla UYDU YÜCEL
Doç. Dr. İbrahim ÇEŞMELİ
Doç. Dr. Sinan ÇİTÇİ
Doç. Dr. Abid Nazar MAHDUM
Yrd. Doç. Dr. Cemal AKSU
Yrd. Doç. Dr. Ayna Askeroğlu ARSLAN
Yrd. Doç. Dr. Ramazan BALCI
Yrd. Doç. Dr. Ömer KUL
Yrd. Doç. Dr. Gözde SAZAK
Yrd. Doç. Dr. Kadriye Figen VARDAR
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Yalçın YILMAZ

**YILDA İKİ KERE ÇIKAR ULUSLARARASI HAKEMLİ AKADEMİK
DERGİDİR**

Semi-annually / International Refereed Academic Journal

**Türkiyat Mecmuası, ASOS Index, EBSCO (Academic Search Complite),
MLA International Bibliography ve ULAKBİM tarafından taranıp
indekslenmektedir**

Türkiyat Mecmuası is being indexed by ASOS Index,
EBSCO (Academic Search Complite),
MLA International Bibliography and ULAKBİM

**Dergimizdeki yazılar, kaynak gösterilerek alıntılanabilir.
Yazıların tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.**

Quotations are allowed by indicating the source.
All responsibilities of the articles belong to the writers

Baskı/Print

Step Ajans Reklamcılık Matbaacılık Tanıtım ve Organizasyon Ltd.Şti.
Göztepe Mh. Bosna Cd. No:11 34200 Bağcılar/İSTANBUL
Telefon: 0212 446 88 46
E-posta: stepajans@gmail.com
Matbaa Sertifika No: 12266

Yazışma Adresi/Correspondence Address

İ.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü,
Horhor Cad. Kavalalı Sk. 5/4, 34080
Fatih/İstanbul
Telefon: +90-212-440 00 00-26667
E-posta: turkiyatmecmuasi@istanbul.edu.tr
turkiyatmecmuasi1924@gmail.com

YURT DIŐI TEMSİLCİLERİ / REPRESENTATIVES ABROAD

ABD/USA

Prof. Dr. M.Őukrü HANİOĐLU
Princeton University, Department of Near Eastern Studies,
110 Jones Hall, Princeton, New Jersey 08544, USA

AVUSTURYA/AUSTRIA

Doç. Dr. Edith Gülçin AMBROS
Vienna University, Department of Near Eastern Studies
Faculty of Philological and Cultural Studies
1090 Wien, Spitalgasse 2, Hof 4 (Campus)/Austria

HOLLANDA/The NETHERLANDS

Prof. Dr. Uwe BLAESING
Leiden University – LUCL, P.O. Box 9515, NL-2300
Leiden / The Netherlands

MISİR/EGYPT

Prof. Dr. Shawky HASSAN
Kahire Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri Bölümü
Türk Dili ve Edebiyatı Şubesi
P.K. ORMAN 44 Giza/Mısır

NAHCİVAN

Elxan YURDOĐLU
Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi
Nahçivan Bölümü, İnce Sanatlar,
Dil ve Edebiyat Enstitüsü, Folklorşinaslık Şubesi,
Nahcivan-76, Nahcivan Özerk Cumhuriyeti

POLONYA/POLAND

Doç. Dr. Öztürk EMİROĐLU
Uniwersytet Warszawski
Wydział Orientalistyczny Zakład
Turkologi i Ludow Azji Srodkowej Ul. Krakowskie
Przedmiescie 26/2800-927, Warszawa/Polska

SUNUŞ

Türkiyat Mecmuası 2015 yılı 25/Bahar sayısında bulunan on üç makale ve iki kitap tanıtım yazısıyla yayın hayatına devam ediyor.

Bu sayımızın ilk makalesi Lemi Akın'ın "**Konuşma Dili Grameri ve Sözlü Derlemlerden Yararlanarak Konuşma Dili Özelliklerinin Tespiti**" isimli incelemesi. Türk dili gramerinin yazımında sadece yazılı metinlerin esas alındığına dikkat çeken yazar öncelikle konuşma dili ile yazı dili ilişkisini açıklayarak konuşma dili grameri ile ilgili tartışmalara yer verdikten sonra sözlü dermeler üzerinde durmaktadır. Türkçe sözlü derlem çalışmalarının çok az olduğunu belirten araştırmacı sözlü dilin kullanımları ile ilgili incelemelerine yer vermektedir.

Tanzimat dönemi fikir ve edebiyat hayatının en tanınmış isimlerinden olan Namık Kemal'in eserleri çeşitli yönleriyle incelenmiştir. Ancak Selahattin Çitçi "**Namık Kemal'in Eserlerinde Rusya Ve Ruslar**" isimli makalesinde Namık Kemal'in eserlerinde pek incelenmeyen bir konuyla karşımıza çıkmaktadır. Hayatı boyunca Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya'da önemli Osmanlı-Rus mücadeleleri ve savaşlarına şahitlik etmiş yazarın eserlerinde ve gazete yazılarında Rusya ve Ruslar ile ilgili değerlendirmeleri üzerinde durulmuştur.

Recep Demir, "**Divan Şiirinde Kırmızı Renk**" isimli yazısında değişik dönemlerde yaşamış divan şairlerinin eserlerinde bulunan kırmızı renkle ilgili benzetme ve hayalleri inceleyerek kırmızı rengin Osmanlı devlet ve toplum hayatındaki yerini gözler önüne sermektedir.

"**Öteki'ne Aşk ya da Bir Mazide Kalış Hikâyesi: Gül Mevsimidir**" adlı makalede Furûzan'ın *Gül Mevsimidir* isimli uzun hikâyesi esas alınarak edebiyatta "ötekileştirme" üzerinde durulmaktadır. Yazar Mehmet Güneş bu eserde öncelikle "ötekileştirme" kavramını açıklamakta incelediği hikâyeden aktardığı alıntılarla da bu kavramı açıklamaktadır.

Bu sayımızda edebiyatta "öteki" ile ilgili bir başka makale de Bilgin Güngör'ün **Öteki "İstanbul'un Anlatısı: Kafamda Bir Tuhaflık Romanının Yapısalcı Metodoloji Işığında Çözümlemesi"** isimli yazısıdır. Çağdaş Türk romancılarından Orhan Pamuk'un *Kafamda Bir Tuhaflık* isimli son romanı yapısalcı edebiyat teorisi kapsamında olay, durum ve mekân bağlamında incelenmektedir.

Çin'de komünist rejimin iktidara gelmesiyle Doğu Türkistanlılar için başlayan var olma mücadelesinde önemli tarihlerden birisi 1954 yılının Eylül ayının ilk beş günüdür. Bu tarihte Suudi Arabistan'ın Taif şehrinde düzenlenen ilk Doğu Türkistan Kurultayı'nda Milliyetçi Çin ile kurulacak ilişkilerin mâhiyeti belirlenmiş ve millî liderler Mehmet Emin Buğra ile İsa Yusuf Alptekin'e vekâletname verilmiştir. Ömer Kul, “**Tarihte Düzenlenen İlk Doğu Türkistan Kurultayı: Hicaz Kurultayı**” isimli makalesiyle bu önemli toplantının ayrıntılarını aktarmaktadır.

Nesrin Aydın Satar, “**Kanun Olmanın Kıyısında: Edebiyatın Politize Olması ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Cumhuriyet Kanonu'ndaki Yeri**” adlı incelemesinde edebiyat-politika ilişkisinin bir sonucu olan "kanonik edebiyat" kavramı üzerinde durarak, Ahmet Hamdi Tanpınar ve eserlerinin Cumhuriyet dönemi edebiyatı ve basınındaki yerini bu bakış açısıyla değerlendirmekte ve tartışmaktadır.

Türkiye'de Selânikliler adıyla tanınmış cemaat ile ilgili olarak önemli kısmı popüler olan geniş literatür mevcuttur. Cengiz Şişman ile Muharrem Varol'un ortak çalışmalarının ürünü olan **Erken Cumhuriyet Dönemi Sabataycılık Tartışmaları: Türk Sesi Gazetesi'nden 1924 Tarihli Bilinmeyen Bir Tefrika**” isimli makalede, bu konuya dönemin *Türk Sesi* isimli gazetesinde tefrika edilen yazılar değerlendirilerek katkıda bulunmaktadır.

1895 yılında ilk açık gösterimi yapılan sinema bu tarihten sadece iki yıl sonra 1897 yılında Beyoğlu'na getirilerek Osmanlı dünyasıyla tanışmıştır. Bu tarihten sonra, 20. yüzyılın başlarında Hollywood'un da önemli katkılarıyla yapılan filmler özellikle İstanbul'da seyircisi ile buluşmuştur. Çilem Tercüman, “**Erken Cumhuriyet Dönemi Romanında Sinemanın İzleri Üzerine Bir Değerlendirme**” isimli makalesiyle bu dönemde sosyal hayata giren sinemanın günlük hayat üzerindeki etkisini romanlar üzerinden incelemektedir.

Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda zayıflaması ve burada yaşayan Müslümanların güvenlikten ve devlet himayesinden yoksun kalmasıyla başlayan göçler Lozan Antlaşması ile hukûkî boyut kazanmış ve nüfus mübadelesi yapılmasına karar verilmişti. **Seydi Vakkas TOPRAK'ın “I. Dünya Savaşı'ndan Sonra Nüfus Mübadelesi Kapsamında Türkiye'ye Göçenlere Karşı Yunanistan'ın Tutumunun İstanbul Basınına Yansıması**” isimli makalesi Balkan Savaşları ve Millî Mücadele'den sonra Yunanistan'da yaşayan Türk-Müslüman cemaatinin acı dolu göç hikâyelerine

katkıda bulunmaktadır. Yazıda dönemin gazetelerinden *Tanin* ve *Tevhîd-i Efkâr*'da çıkan konu ile ilgili makaleler taranarak muhâcîr/mübadillerin durumu özellikle de Yunanistan'ın onlara karşı tutumu ve Türkiye'nin tedbirleri anlatılmaktadır.

Bir çeşit fahnâme olarak kabul edilebilecek, insan uzuvlarının hareketlerinden anlam çıkarmak üzerine yazılan Seğirnâmelerin çeşitli yazma nüshaları bulunmaktadır. Mehmet Yastı, Paris Millî Kütüphanesi'nde tespit ettiği bir seğirname nüshasını “**Yeni Bir Seğir-Nâme Yazması**” adlı bu yazıda tanıtmaktadır.

Kürşat Yıldırım, “**Türk Menşeli Çin Âileleri-I**” isimli yazısında Çinlilerin âile ismi alma geleneği üzerinde durmakta, Çinlileşen Türk âilelerini tespit etmeye çalışmaktadır.

Bu sayımızın son makalesi, Fatma Akkuş Yiğit'in “**Memlûkler'de Evlilik Hazırlıkları**” adını taşımaktadır. Bu çalışmada Memlûklerde evlilik hazırlıkları ve düğün âdetleri üzerinde durulmaktadır.

Bu sayımızın kitâbiyatında, Abdulselam Arvas, Dr. Nadejda Romanovna Oynotkinova'nın, *Altayskie Poslovitsı i Pogovorki: Poetika i Pragmatika Janrov (Altay Atasözü ve Deyimleri: Türlerin Poetikası ve Pragmatiği)* adlı eserini; Didem Çatalkiliç ise, Albay Edmund Spencer tarafından yazılan ve Dilek Cenkçiler'in Türkçe'ye tercüme ettiği *Türkiye, Rusya, Karadeniz ve Çerkezistan* adlı eseri tanıtmışlardır.

Prof. Dr. A. Azmi BİLGİN

Müdür

İÇİNDEKİLER

MAKALELER..... 1-351

Lemi AKIN

Konuşma Dili Grameri ve Sözlü Derlemlerden Yararlanarak Konuşma Dili Özelliklerinin Tespiti

Grammar of the Spoken Language and Identifying the Characteristics of the Spoken Language by Analyzing the Grammar of Transcriptions 1-28

Selahattin ÇİTÇİ

Namık Kemal'in Eserlerinde Rusya Ve Ruslar

Russia and Russians in Namık Kemal's Works..... 29-56

Recep DEMİR

Divan Şiirinde Kırmızı Renk

The Red Color in Divan Poetry..... 57-91

Mehmet GÜNEŞ

'Öteki'ne Aşk ya da Bir Mazide Kalış Hikâyesi: *Gül Mevsimidir*

Love to the 'Other' or a Story of Being Remained in the Past: *Gül Mevsimidir* [It Is Rose Time] 93-117

Bilgin GÜNGÖR

Öteki İstanbul'un Anlatısı: *Kafamda Bir Tuhaflık* Romanının Yapısalcı Metodoloji Işığında Çözümlemesi

Narrative of the Other Istanbul: Analysing of *Kafamda Bir Tuhaflık* (A Strangeness In My Head) in the Consideration of Structuralist Methodology..... 119-141

Ömer KUL

Tarihte Düzenlenen İlk Doğu Türkistan Kurultayı: Hicaz Kurultayı (1-5 Eylül 1954)

The First Congress on Eastern Turkistan Throughout the History: The Congress of Hijaz (September 1st-5th, 1954)..... 143-159

Nesrin AYDIN SATAR

Kanun Olmanın Kıyısında: Edebiyatın Politize Olması ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Cumhuriyet Kanonu'ndaki Yeri

On the Margins of Being the Law: The Politicization of Literature and the Place of Ahmet Hamdi Tanpınar in the Republican Canon 161-188

Cengiz ŞİŞMAN- Muharrem VAROL

Erken Cumhuriyet Dönemi Sabataycılık Tartışmaları: *Türk Sesi* Gazetesinden 1924 Tarihli Bilinmeyen Bir Tefrika

Sabbatean Controversy in Early Turkish Republican Period: An Unknown Serial in *Türk Sesi* Newspaper (1924)..... 189-233

Çilem TERCÜMAN

Erken Cumhuriyet Dönemi Romanında Sinemanın İzleri Üzerine Bir Değerlendirme

An Evaluation on the Treatment of Cinema in the Early Republican Turkish Novels 235-252

Seydi Vakkas TOPRAK

I. Dünya Şavaşı'ndan Sonra Nüfus Mübadelesi Kapsamında Türkiye'ye Göçenlere Karşı Yunanistan'ın Tutumunun İstanbul Basınına Yansıması

The Reflection of Greek Attitude, Against the People Immigrated to Turkey in the Scope of Population Exchange, to Istanbul Press 253-273

Mehmet YASTI

Yeni Bir Seğir-Nâme Yazması

A New Seğir-Nâme Manuscript 275-314

Kürşat YILDIRIM

Türk Menşeli Çin Âileleri-I

Chinese Families from Turkic Origin-I 315-330

Fatma AKKUŞ YİĞİT

Memlûkler'de Evlilik Hazırlıkları

The Preparations of Marriage in Mamluks..... 331-351

KİTAPİYAT..... 353-362

Abduselam ARVAS

Dr. Nadejda Romanovna OYNOTKİNOVA, *Altayskie Poslovitsı i Pogovorki: Poetika i Pragmatika Janrov (Altay Atasözü ve Deyimleri: Türlerin Poetikası ve Pragmatiği)*, İzdatelstvo Nauka, Novosibirsk 2012, 354 s. ISBN: 987-5-4437-0079-3. 353-358

Didem ÇATALKILIÇ

Türkiye, Rusya, Karadeniz Ve Çerkezistan, Albay Edmund SPENCER, Çev: Dilek CENKÇİLER, TTK, ANKARA, 2014.359-362

YAYIM İLKELERİ VE MAKALE YAZIM KURALLARI 363-367